

COLLEGE VAN TOEZICHT VAN DE NEDERLANDSE VERENIGING VAN PEDAGOGEN EN ONDERWIJSKUNDIGEN

19-05 Uitspraak van het College van Toezicht van de Nederlandse Vereniging van pedagogen en Onderwijskundigen (hierna: de NVO) inzake het klachtschrift van de heer X (hierna klager) jegens mevrouw Y (hierna: verweerster)

Samenstelling van het College van Toezicht van de NVO

De heer mr. T.J. Dorhout Mees (voorzitter), mevrouw drs. C.E.H.M. Backhuijs-Raijmakers (lid), de heer drs. J.C.A.M. Meijs (lid) en mevrouw drs. N. Rombout-Van Wamelen (lid).
Ambtelijk secretaris: mevrouw mr. J. Siemons

Het College van Toezicht (hierna: het College) heeft het volgende overwogen en beslist:

1. Verloop van de procedure en ontvankelijkheid

Op 15 april ontving het College van Toezicht via de e-mail een klachtschrift van klager, gedateerd 10 april 2019. Het College bevestigde de ontvangst van het klachtschrift bij brief van 18 april 2019.

Het College verklaarde de klacht op 23 april 2019 ontvankelijk. Bij brief van 30 april 2019 verzocht het College aan verweerster om binnen vier weken een verweerschrift in te dienen.

Het College ontving het verweerschrift, gedateerd op 2 juni 2019, via de e-mail op 4 juni 2019.

Het College besloot op 13 juni 2019 om een hoorzitting te houden.

De hoorzitting vond plaats op 10 juli 2019. Van de hoorzitting is een verslag opgesteld dat voorafgaand aan de uitspraak aan partijen is verstrekt. Het verslag maakt geen deel uit van de uitspraak.

2. De feiten

Op grond van de stukken en van hetgeen ter zitting heeft plaatsgevonden, kan van het volgende worden uitgegaan.

1. Verweerster voerde begin 2019 psychodiagnostisch onderzoek uit bij klagers zoon die is geboren in mei 2013.

2. Het onderzoek resulteerde in een rapportage van zestien pagina's waarin -voor zover hier van belang- het volgende staat:

'Algemene gegevens

(...)

Onderzoeksdata: 25-02/26-02 2019

(...)

Informatie ouders

Het intakegesprek wordt gevoerd met moeder en vindt plaats op 21 februari 2019.

Gezinssituatie

(...)

Huidige ontwikkeling en gedrag

(...)

Ontwikkelingsanamnese en medische informatie

(...)

Informatie school

(...)

Onderzoeksvragen en onderzoeksmiddelen

Naar aanleiding van de voorinformatie worden de volgende onderzoeksvragen opgesteld:

1. Wat is het intelligentieniveau van (...) (*klagers zoon; CvT*) en zijn er bijzonderheden in het profiel of de informatieverwerking? Is er sprake van hoogbegaafdheid? (RAKIT-2-NL)

2. Wat is de aard en mogelijke oorzaak van de sociaal-emotionele problemen?

* zijn er bijzonderheden in de sociale cognitie?

* zijn er bijzonderheden in de cognitieve flexibiliteit?

(Sociaal Emotionele Vragenlijst; SRS-2; onderdelen sociale cognitie NEPSY-II-NL; TOM-test; observatie)

3. Wat heeft (...) nodig in opvoeding, onderwijs en begeleiding om cognitief en sociaal-emotioneel goed te functioneren?

(...)

Onderzoeksgegevens

Observatie

De observatie vindt op beide ochtenden plaats, gedurende vrije situaties in de klas, een werksituatie en tijdens het buiten spelen.

(...)

Algemene indruk en werkhouding gedurende onderzoek

(...)

Bij de TOM-test waarbij er een meer open vraagstelling wordt gehanteerd, weigert hij al snel om verder mee te werken. Ondanks dat de testleider het tempo aanpast en verschillende pogingen doet om (...) te bereiken, is hij niet meer om te buigen. Deze test is daarom vroegtijdig afgebroken.

(...)

Intelligentieonderzoek

RAKIT-2

De RAKIT-2 is een intelligentietest om het cognitief functioneren van kinderen tussen de 4 tot en met 12;6 jaar in kaart te brengen.

(...)

De cognitieve capaciteiten van (...) liggen, op basis van de RAKIT-2, op een begaafd niveau (...). Uit de resultaten van de intelligentietest is gebleken dat het intelligentieniveau van (...) disharmonisch is.

(...)

Sociaal-emotionele ontwikkeling

Sociaal-Emotionele Vragenlijst (SEV)

De SEV meet sociaal-emotionele problemen bij kinderen. De belangrijkste sociaal-emotionele problemen worden in kaart gebracht, namelijk aandachtstekort met hyperactiviteit; sociale gedragsproblematiek; angstig en stemmingsverstoord gedrag; en autistisch gedrag. Om een indruk te krijgen van de sociaal-emotionele ontwikkeling hebben ouders en de leerkracht een SEV ingevuld.

(...)

Geconcludeerd kan worden dat de ouders zich geen zorgen maken om de sociaal-emotionele

ontwikkeling van (...). De leerkracht neemt daarentegen in sterk verhoogde mate zorgelijk gedrag waar. De volgende gedragingen worden binnen de schoolsituatie vaak tot zeer vaak waargenomen:

Autistisch gedrag: (...)

Sociaal probleem gedrag: (...)

Angstig- en stemmingsverstoord gedrag: (...)

SRS-2

De SRS-2 is een screeningslijst voor autismespectrumstoornissen. Het is een uit 65 items bestaande vragenlijst gericht op de verschillende dimensies van interpersoonlijk gedrag, communicatie en repetitief/stereotiep gedrag die kenmerkend zijn voor autismespectrumstoornissen.

(...)

De vragenlijsten die ouders en de leerkracht hebben ingevuld, geven het volgende beeld:

(...)

Geconcludeerd kan worden dat de totaalscore van de ouders het beeld geeft van een 'normale mate van sociale responsiviteit'. De score van de leerkracht wijst echter op 'ernstige tekortkomingen in de sociale responsiviteit'. Scores binnen dit bereik worden in sterke mate geassocieerd met een klinische diagnose van een autistische stoornis. Ze wijzen op een ernstige verstoring van de alledaagse sociale interactie.

(...)

Onderdelen uit de NEPSY-II-NL

Emotieherkenning

(...)

Wanneer deze score wordt afgezet tegen zijn begaafde capaciteiten, is er sprake van een zichtbare uitval.

Inlevingsvermogen

(...)

Wanneer deze score wordt afgezet tegen zijn begaafde cognitieve capaciteiten, is er sprake van een significante uitval in de sociale cognitie.

Terugkoppeling onderzoeksvragen

(...)

1. Wat is het intelligentieniveau van (...) en zijn er bijzonderheden in het profiel of de informatieverwerking? Is er sprake van hoogbegaafdheid?

Uit intelligentieonderzoek komt naar voren dat er bij (...) sprake is van een begaafde intelligentie waarbij er wel sprake is van een disharmonisch profiel, waardoor er voorzichtigheid geboden is bij het interpreteren van het totaal IQ (...).

(...)

2. Wat is de aard en mogelijke oorzaak van de sociaal-emotionele problemen?

(...)

Geconcludeerd kan worden dat (...) ernstige tekortkomingen laat zien in de sociale responsiviteit. Er is sprake van ernstige verstoringen in de sociale communicatie en interactie van alledag, alsmede sprake van stereotiepe gedragingen en interesses. **Op grond van bovenstaande beperkingen in de sociaal-emotionele wederkerigheid, het non-verbale communicatieve gedrag en het ontwikkelen, onderhouden en begrijpen van relaties, wordt er bij (...) een Autismespectrumstoornis vastgesteld (DSM-V: 299.00). De actuele ernst wordt gespecificeerd op niveau 1: gemiddelde ernst ('vereist ondersteuning'). De ernst kan per situatie en door de tijd heen fluctueren.**

(...)

3. Wat heeft (...) nodig in de opvoeding en begeleiding om cognitief en sociaal-emotioneel goed te functioneren?

(...) *(verweerster geeft hier dertig handelingsgerichte adviezen aan de ouders en de school van klagers zoon; CvT)*

Dit verslag zal in een persoonlijk gesprek met ouders en school worden toegelicht.'

3. Op vrijdag 22 maart 2019 besprak verweerster de resultaten van haar onderzoek met de moeder.

4. Op zaterdag 23 maart 2019 zonden de ouders een e-mail van ruim vier pagina's A4 naar verweerster waarin zij hun onvrede uitten over de wijze waarop het onderzoek was uitgevoerd. Allereerst waren de dagen dat verweerster hun zoon had geobserveerd en getest niet de meest representatieve geweest. De situatie van hun zoon op school was juist in die periode enorm verslechterd. Zij hadden daarom besloten om de resultaten van verweersters onderzoek niet af te wachten. Zij hadden hun zoon inmiddels overgeplaatst naar een andere locatie van dezelfde school. In de rapportage zagen de ouders niets terug van deze escalerende en onveilige context op school. De ouders maakten zich voorts grote zorgen over de discrepantie die zij ervoeren in de thuissituatie met hun zoon en bij zijn vrijetijdsbesteding (judo en scouting), en de situatie op school. Vanuit de judo en de scouting hoorden de ouders niet van escalaties. Thuis waren er ook geen problemen. Daarom verwachtten zij een kritische blik van verweerster richting de school. Om de diagnose autisme te kunnen stellen waren, naar de mening van de ouders, observaties in andere situaties op zijn plaats geweest. Dat dit niet was gebeurd, ervoeren de ouders als een manco in het onderzoek. Voorts kwam uit de door de school ingevulde vragenlijst een compleet ander beeld van hun zoon naar voren dan uit de door de ouders ingevulde vragenlijst. Toch was verweerster alleen doorgegaan met wat op school was gezien. Het jaar daarvoor had de school nog gezegd dat hun zoon heel populair was op school en zeker acht vriendjes had waarmee werd afgesproken. Het kon zijn dat de diagnose terecht was maar de wijze waarop verweerster deze had gesteld, gaf de ouders niet het vertrouwen dat dit op een juiste gedegen wijze was gebeurd.

De ouders waren heel duidelijk geweest richting verweerster in hun wensen. Ze hadden gevraagd om handvatten voor op school en of hun zoon wel in de klas/de school op zijn plek was. Ze hadden bij de start al aangegeven geen behoefte te hebben aan een diagnose maar aan perspectieven hoe hun zoon in relatie tot zijn omgeving het best tot zijn recht kwam.

De ouders vonden het onderzoek te eenzijdig uitgevoerd en daarmee te weinig gefundeerd voor de diagnose die verweerster had gesteld. De ouders vonden dat zij beter naar hun gevoel hadden moeten luisteren. Zij waren op zeer dringend advies van de school met verweerster in zee gegaan maar hadden achteraf gezien eerder aan de noodrem moeten trekken. Verweerster was ook niet bereikbaar geweest om de ontwikkelingen en de context goed te bespreken. Terugkijkend hadden zij er beter aan gedaan hun zoon eerst over te plaatsen naar een andere locatie en hem pas daarna te laten testen.

In de e-mail deelden de ouders voorts mee dat zij niet wilden dat verweerster aanwezig was bij het gesprek dat zij op maandag 25 maart 2019 met de school van hun zoon zouden hebben. Voorts gaven zij verweerster geen toestemming voor het delen van de rapportage met de school of andere derden op welke wijze dan ook dan wel uitlatingen te doen over haar constatering en conclusies.

5. Bij e-mail van zondag 24 maart 2019, verzonden om 22:54 uur, beantwoordde verweerster de e-mail van 23 maart 2019. Zij schreef dat het haar speet te moeten lezen dat het onderzoekstraject zoveel negatieve gevoelens had opgeroepen. De redenen hiervoor hadden de ouders helder en omvangrijk verwoord. Verweerster vond het echter te ver gaan dat de ouders haar professionaliteit in twijfel trokken. Bovendien werd haar 'bereikbaarheid' wel zeer eenzijdig belicht. Ze meende zich te herinneren dat zij een uitgebreid telefonisch onderhoud met de moeder had gehad waarna ook

nog een intakegesprek met de moeder was geweest. De communicatie per sms was enkel gegaan over praktische zaken. Soms is dat de snelste weg.

Voorts schreef zij dat zij uiteraard geen enkele inhoudelijke informatie zou delen zonder de toestemming van de ouders. Wel zou zij zich netjes afmelden bij de school aangezien de school ervan uitging dat zij bij het gesprek zou aansluiten.

6. Bij e-mail van zondag 24 maart 2019, verzonden om 22:59 uur, berichtte verweerster aan de school van klagers zoon dat zij 'dus toch' niet zou aansluiten bij het geplande overleg van 25 maart 2019. Verweerster stuurde deze e-mail op maandag 25 maart 2019 om 14:29 uur door naar de ouders met de mededeling 'Bij deze'.

7. Bij e-mail van maandag 25 maart 2019, verzonden om 7:03 uur, deelden de ouders -voor zover hier van belang- het volgende mee aan verweerster:

'Wij hebben overigens nooit op school de illusie gewekt dat jij bij het gesprek aanwezig zou zijn. Wij hebben ook nooit aangegeven dat jij bij het gesprek aanwezig zou zijn. Dat houdt in dat jij dan op eigen initiatief besproken hebt dat jij bij het gesprek aanwezig zou zijn. Het is een gesprek tussen ons en de school en wij zijn degene die bepalen of jij wel of niet aanwezig bent en om jou daarvoor uit de nodigen. Dat is niet gebeurd. Dus in principe zouden ze jou niet moeten verwachten.

Het afmelden vandaag door jou kan het gesprek vooraf reeds beïnvloeden. Dat achten wij onwenselijk. Wij willen jou met klem verzoeken je **niet** af te melden bij school. Voor alle helderheid: wij geven **geen** toestemming voor het nog contact hebben met school of andere derden inzake zaken die (...) aangaan zowel inhoudelijk als procesmatig! Dat houdt ook in voor het afmelden voor een gesprek waar wij jou niet eens hebben aangemeld. Wij zullen indien daarnaar gevraagd wordt, zelf in het gesprek met school melden waarom jij niet aan tafel zit.'

8. Op 25 maart 2019 om 16:30 uur vond het gesprek plaats tussen de ouders en een vertegenwoordiging van de school over de rapportage.

9. Bij e-mail van 31 maart 2019 berichtten de ouders aan verweerster dat zij, zoals verweerster wel had gemerkt, niet tevreden waren over de manier waarop verweerster invulling had gegeven aan hun ondersteuningsvraag. Zij hadden haar meegedeeld geen diagnose of stempel te willen ontvangen maar wel adviezen hoe op school met hun zoon moest worden omgegaan. Ondanks dat ze op 31 maart 2019 een week verder waren, voelde het traject niet als afgerond. Voordat de ouders besloten of ze verdere stappen zouden ondernemen, wilden zij met verweerster om tafel zitten. Dit gesprek zou hun vele vragen hopelijk beantwoorden.

10. Verweerster reageerde hierop bij e-mail van 1 april 2019. Verweerster schreef dat zij het als uitermate onprettig ervoer dat de ouders haar al meerdere keren hadden voorgeschreven hoe zij haar werk moest doen zowel inhoudelijk als wat betreft de uitvoering. Het was uiteraard hun goed recht om een andere zienswijze te hebben op de ontwikkeling van hun zoon. Maar de manier waarop de ouders met haar communiceerden, voelde zeer onprettig. In deze e-mail schreef zij voorts -voor zover hier van belang- het volgende:

'Het is verder aan jullie, om wel of niet de diagnose te gebruiken in het vervolgtraject van (...). Ik zal dat te allen tijde respecteren en heb mij hierin uiteraard te houden aan mijn beroepsgebonden geheimhoudingsplicht. Voor mij is hiermee in principe onze samenwerking beëindigd.

Mochten jullie echter toch nog een drie-gesprek willen met school, waarbij enkele handelingsgerichte adviezen worden besproken, dat is dat uiteraard mogelijk.'

3. Het standpunt van klager en de klachten

De klachten houden, zakelijk weergegeven, in dat verweerster in strijd heeft gehandeld met de Beroepscode NVO. Klager licht zijn klachten als volgt toe.

1. Hun zoon was op school steeds meer in een neerwaartse spiraal terecht gekomen wat betreft zijn gedrag. Op verzoek van de school hadden de ouders de hulp ingeroepen van verweerster. Thuis, bij het sporten en bij sociale activiteiten waren er echter geen problemen. Na de twee onderzoeksdagen van verweerster was klagers zoon, op initiatief van de ouders, overgeplaatst naar een andere locatie van dezelfde school. Dit was gebeurd voordat verweerster haar rapportage had opgesteld. Het ging nu goed met hem. Hij vertoonde weinig gedrag dat echt problemen veroorzaakte. Dit bevestigde het beeld dat de ouders hadden dat in de vorige klas van hun zoon niet op een adequate wijze was gehandeld. Verweerster was op dit punt in haar onderzoek in het geheel niet ingegaan. Verweerster had ook geweigerd om met de ouders een individueel gesprek te hebben over de kwestie.

2. Klager verwijt verweerster dat zij:

- zich niet heeft gehouden aan de hulpvraag van de ouders;
- niet met een open en brede blik naar de situatie heeft willen kijken. Dit heeft geresulteerd in een eenzijdige rapportage waarin de ouders hun zoon niet herkennen;
- in de bespreking van de rapportage op 22 maart 2019 heeft gezegd dat het een vergissing zou zijn als de ouders de diagnose niet met de school zouden delen;
- zich aan tafel heeft willen zetten in het gesprek tussen de ouders en de school op 25 maart 2019.

4. Het standpunt van verweerster

Verweerster brengt in reactie op de klachten -zakelijk weergegeven- het volgende naar voren.

1. De klacht heeft verweerster persoonlijk diep geraakt. Daarom wil zij beginnen met de opmerking dat in haar beroepsmatig functioneren de Beroepscode NVO zeer belangrijk is. Deze bepaalt ook in hoge mate haar ethisch handelen en denken als orthopedagoog. Dit houdt onder meer in dat voor haar het belang van het kind te allen tijde voorop staat. Om de hulpvraag zo goed mogelijk in beeld te brengen, streeft zij altijd naar een optimale samenwerking met de ouders en de school. Dit doet zij om de hulpvraag te voorzien van een zo duidelijk mogelijke diagnose en oplossingsgericht handelingsplan. Dit neemt niet weg dat het haar oprecht spijt dat de ouders met een gevoel van onvrede het traject met haar hebben afgesloten. Het is mogelijk dat zij in de nood en/of handelingsverlegenheid van de school, hierin te voortvarend heeft willen handelen en onvoldoende rekening heeft gehouden met het gevoel van onvrede van de ouders in relatie tot de school.

2. Klagers zoon was eind januari 2019, mede op aanvraag van de school, aangemeld bij haar praktijk. De hulpvragen van de school hadden betrekking op het intelligentieniveau, de informatieverwerking en de sociaal-emotionele ontwikkeling. Er was ook behoefte aan handelingsgericht advies voor het onderwijs en de begeleiding van klagers zoon. Verweerster had in haar handelen het beeld van klagers zoon willen verfijnen en objectiveren door een uitgebreide (ontwikkeling)anamnese, gedragsvragenlijsten die waren ingevuld door de ouders en de leerkracht van de zoon, observaties in verschillende situaties (in de eigen klas, tijdens het buiten spelen op de speelplaats, tijdens het overblijven en tijdens de één-op-één situatie in het onderzoek) en door uitgebreid onderzoek te doen naar de intelligentie, informatieverwerking en sociaal-emotionele ontwikkeling van de zoon.

3. De ouders stellen dat sprake zou zijn van een onveilige testsituatie op school en dat hun zoon te

weinig connectie met verweerster als testleider had gehad. Verweerster deelt deze interpretatie niet omdat zij van mening is dat klagers zoon binnen zijn mogelijkheden heel toegankelijk was geweest en actief had gezocht naar veiligheid. Gezien zijn coöperatieve houding gedurende het onderzoek en het plezier dat hij uitstraalde bij het uitvoeren van de cognitieve taken, kan volgens verweerster worden gesproken van een voldoende veilige testsituatie. Verweerster noemt een voorbeeld dat plaatsvond bij aanvang van de tweede ochtend. Bij het zien van verweerster als testleider had klagers zoon enthousiast gevraagd 'Mag ik vandaag weer met jou mee?'. Toen dit werd bevestigd, was hij huppelend voor haar uitgelopen.

4. De opdracht voor haar onderzoek had gelegen in de grote handelingsverlegenheid van de school. Het onderwijsteam had verklaard dat een onderwijsdag bestond uit een aaneenschakeling van grote escalaties waarbij ook de veiligheid van klasgenootjes in het geding was geweest. In het eerste telefoongesprek tussen verweerster en de moeder, had de moeder dit ook bevestigd. Dit hield in dat zij zich in haar onderzoek had beperkt tot het functioneren van de zoon in de schoolse situaties. De zorgvuldigheid die verweerster had gehanteerd bij het in beeld brengen van de hulpvraag van de zoon, was gestoeld op een uitgebreide en zorgvuldige anamnese gekoppeld aan het inzetten van betrouwbare en objectieve onderzoeksmethoden in combinatie met haar jarenlange klinische onderzoekservaring.

5. De ouders stellen dat verweerster zich aan tafel heeft willen zetten bij een bespreking tussen de school en de ouders. Verweerster wil hierover het volgende zeggen. Gezien de grote handelingsverlegenheid en de crisissituatie van dat moment, had de leerkracht na afloop van de onderzoekochtend gezegd dat er al een gesprek was gepland met de ouders en de directie. De leerkracht had gevraagd of verweerster kon aansluiten. Verweerster had dit toegezegd mits de ouders hiervoor toestemming zouden geven. Voorafgaand aan het gesprek op school had verweerster de ouders uitgenodigd om de bevindingen en handelingsgerichte adviezen te delen. Na dit gesprek had verweerster in het weekeinde het volgende sms-bericht ontvangen van de ouders:

'Wij hebben besloten om jou niet uit te nodigen voor het gesprek a.s. maandag op school. We willen eerst zelf met de school praten en op basis daarvan gaan wij verder kijken. Wij geven ook nadrukkelijk geen toestemming voor het delen van het rapport op welke wijze dan ook (schriftelijk, mondeling) danwel uitlatingen te doen over hetgeen jij geconstateerd en geconcludeerd hebt met school of andere derden. We hebben je zojuist een mail gestuurd waarin we het toelichten.'

Hoewel de hulpvraag bij de school lag en sprake was van een crisissituatie, hadden de ouders vroegtijdig besloten om verweerster niet bij de vervolggesprekken te betrekken. Na het ontvangen van bovenstaand bericht, had verweerster uiteraard op geen enkele manier inhoudelijk contact gehad met de school over deze casus.

6. Terugkijkend op haar handelen, stelt verweerster vast dat al heel snel na de start van haar onderzoek spanning was ontstaan tussen haar en de ouders. Dit was gebeurd in haar hoedanigheid van testleider bij het oplossen van de hulpvragen. De spanning had zich toegespitst op wat enerzijds de ouders wilden en anderzijds wat verweerster naar eer en geweten heeft gedaan. In het verslag van het psychodiagnostisch onderzoek staat welke stappen verweerster in het onderzoek heeft gezet, welke vragen zij heeft gesteld, welke onderzoeksgegevens van belang zijn geweest en hoe verweerster heeft teruggekoppeld op de onderzoeksvragen. Het accent lag, wat haar betrof, primair op de ruim twee pagina's tellende handelingsgerichte adviezen voor de zoon en de school. De ouders hadden ervoor gekozen om deze niet of ten dele met de school te delen.

7. Verweerster kan alleen maar blij zijn dat de overplaatsing van de zoon naar een meer kleinschalige en rustiger schoollocatie de negatieve spiraal heeft doorbroken. Hierdoor zijn het stressniveau en de overprikkeling teruggebracht en kan de zoon weer met plezier en ontspannen naar school gaan.

5. Nadere informatie van klager

Klager brengt in de hoorzitting op 10 juli 2019 nog het volgende naar voren. Vanaf het begin van het schooljaar waren er al problemen geweest in de klas. Hun zoon was eind 2018 een keer onderzocht op verzoek van de school. De school had begin 2019 contact met hen opgenomen en gedreigd met een schorsing omdat de school handelingsverlegen was. Er was sprake van een crisissituatie. De school wilde dat de ouders op korte termijn hulp zouden zoeken. De school had toen de naam van verweerster genoemd. De ouders hadden de hulpaanvraag via de huisarts geregeld.

6. Nadere informatie van verweerster

Verweerster brengt in de hoorzitting op 10 juli 2019 nog het volgende naar voren.

1. De hulpvraag voor klagers zoon was via de ouders bij haar terecht gekomen. De ouders waren haar opdrachtgever. Er was sprake van een crisissituatie op school en handelingsverlegenheid. In dit soort situaties zocht zij altijd de driehoek op. Het is mogelijk dat zij te hard van stapel is gelopen door de school er direct bij te betrekken. Zij was daarmee mogelijkwijs voorbij gegaan aan het gevoel van de ouders. Het eerste telefonische gesprek met de moeder duurde ongeveer drie kwartier. Dit was op een maandagavond. In dit gesprek heeft zij haar manier van werken uitgelegd. Deze bestaat uit een uitgebreide intake, gedragsvragenlijsten voor de school en de ouders en observatie op school. Met de moeder had zij afgestemd dat het testen op school zou plaatsvinden omdat het beter leek om te testen in een vertrouwde omgeving. De moeder had gezegd dat dit goed was.

2. De moeder had in het intakegesprek op donderdag 21 februari 2019 heel duidelijk bij verweerster neergelegd dat er geen diagnose bij hun zoon hoefde te worden gesteld. Verweerster had daarop gezegd dat zij daar wel de ruimte voor wilde hebben en dit wel zou doen als dit in het belang van het kind zou zijn.

3. Verweerster had in het kader van haar onderzoek aan de school en de ouders gevraagd om vragenlijsten in te vullen. Uit de door de ouders ingevulde test was een 0-score gekomen. Voorafgaand aan het onderzoek sprak zij telefonisch met de intern begeleider van de school. Zij had besproken of haar onderzoek de lading zou dekken. Op 25 februari 2019 had zij een gesprek met de leerkracht van klagers zoon gehad om de hulpvraag in kaart te brengen.

4. In reactie op een vraag van het College welke verklarende hypothesen verweerster had bij het vaststellen van de onderzoeksvragen, verwees verweerster naar haar rapportage. Eventuele systemische problemen had zij wel in haar denken meegenomen maar tijdens de observaties vrijwel direct verworpen. De klas van klagers zoon was gericht op hoogbegaafde kinderen. Haar onderzoeksvragen waren daarom gericht op hoogbegaafdheid en sociale cognitie.

5. Wat betreft de toegepaste richtlijnen verklaarde verweerster dat zij de DSM-5 had gebruikt. Daarnaast had ze het dossier afgestemd in haar intervisiegroep. Zij dacht op de hoogte te zijn van protocollen die worden gehanteerd bij de diagnose autisme maar had deze niet op haar bureau liggen. Ze had gezien het tijdspad er voor gekozen om geen andere onderzoeksmiddelen in te zetten.

Zij had vertrouwd op haar professionele klinische blik.

6. Op de vraag van het College of verweerster andere observatiesettingen had overwogen, antwoordde zij dat ze misschien minder zorgvuldig was geweest in het onderzoekstraject. Het observeren bij de scouting behoorde niet tot haar werkveld. Zij zag bij klagers zoon kenmerken die aandacht vereisten. Zij strooide nooit met diagnoses. Een diagnose moest functioneel zijn. Zij was nog steeds overtuigd van de juistheid van haar diagnose. Zij had hiervoor ook gekozen omdat zij dacht dat dit zou bijdragen aan meer begrip bij de school voor klagers zoon.

7. Verweerster was niet ingegaan op het verzoek van de ouders -gedaan in de e-mail van 31 maart 2019- om met hen om tafel te zitten omdat zij zich vanaf het begin onprettig had gevoeld bij de communicatiestijl van de ouders. Zij vond deze ondermijnend en voorschrijvend in wat zij wel en niet mocht doen. Zij had overwogen om de opdracht terug te geven. Maar het ging om een kind in een crisissituatie. Daarom was ze doorgeslagen. Zij had in de reactie van de ouders op haar rapportage, zoals verwoord in hun e-mail van 23 maart 2018, een dusdanig gebrek aan vertrouwen gevoeld dat wat haar betreft de samenwerking was beëindigd. Zij dacht dat ze niets meer voor de ouders kon betekenen. Zij had deze keuze niet uit kracht gemaakt maar dit had toen als de beste keuze gevoeld.

7. Juridisch kader

1. De Beroepscode 2017 van de NVO is op 1 januari 2017 in werking getreden.

Artikel 2 (Handelen naar inhoud en geest van de beroepscode) van de Beroepscode 2017 bepaalt -voor zover hier van belang- het volgende:

‘2. De pedagoog laat zich in zijn handelen leiden door de belangen van de jeugdige, zoals uitgewerkt in deze beroepscode. In alle gevallen waarin de pedagoog op grond van deze beroepscode tot een afweging van belangen, tot een keuze of tot een beslissing dient te komen, vormen de belangen van de jeugdige zijn eerste overweging.’

Artikel 5 (Positie van de cliënt en zijn wettelijk vertegenwoordiger(s)) van de Beroepscode 2017 bepaalt -voor zover hier van belang- het volgende:

‘2. De pedagoog komt de verplichtingen uit de beroepscode na, voor zover het gaat om het geven van toestemming en/of het uitoefenen van rechten t.a.v. het dossier of (de blokkering) de rapportage, jegens:
- de wettelijk vertegenwoordiger(s) indien de cliënt nog geen 12 jaar oud is;’

Artikel 9 (Deskundigheid en bekwaamheid) van de Beroepscode 2017 bepaalt -voor zover hier van belang- het volgende:

‘3. De pedagoog werkt doelmatig, past relevante richtlijnen toe en kiest waar mogelijk voor een efficiënte en zo bewezen mogelijke interventie of behandeling.’

Artikel 10 (Zorgvuldigheid) van de Beroepscode 2017 bepaalt -voor zover hier van belang- het volgende:

‘1. De pedagoog handelt met respect voor de zelfstandigheid, de verantwoordelijkheid en de gelijkwaardigheid van de cliënt en spant zich op basis daarvan in om daadwerkelijk samen te werken met de cliënt.

(...)

3. De pedagoog is in zijn professioneel handelen en nalaten zorgvuldig jegens een ieder.’

Artikel 18 (Informatie aan de cliënt verstrekken over aard en doel van de professionele relatie) van de Beroepscode 2017 bepaalt -voor zover hier van belang- het volgende:

'1. De pedagoog verstrekt aan de cliënt met wie hij een professionele relatie wil aangaan informatie over de aard, het doel van de professionele relatie en over de werkwijzen die de pedagoog hanteert. (...)'

Artikel 27 (Evaluatie bij de afsluiting van de professionele relatie) van de Beroepscode 2017 bepaalt -voor zover hier van belang- het volgende:

'De pedagoog sluit de professionele relatie af met een evaluatie. Hij draagt er zorg voor dat in de evaluatie de zienswijze van de cliënt en, indien van toepassing, die van de opdrachtgever aan de orde komen. De evaluatie wordt vastgelegd in het dossier.'

Artikel 37 (Zorgvuldig rapporteren) van de Beroepscode 2017 bepaalt -voor zover hier van belang- het volgende:

'1. Indien de pedagoog een rapportage opstelt, beperkt hij zich tot het verstrekken van die gegevens die voor de beantwoording van de vraagstelling van belang zijn en hij vermeldt de beperkingen die voor zijn bevindingen gelden. De pedagoog neemt bij het opstellen van de rapportage de volgende regels in acht:

- het rapport vermeldt de feiten, omstandigheden en bevindingen waarop het berust;
- het rapport geeft blijk van een geschikte methode van onderzoek om de voorgelegde vraagstelling te beantwoorden;
- in het rapport wordt op inzichtelijke en consistente wijze uiteengezet op welke gronden de conclusies van het rapport steunen;
- het rapport vermeldt de bronnen waarop het berust, daaronder begrepen de gebruikte literatuur en de geconsulteerde personen of instanties;
- de rapporteur blijft binnen de grenzen van zijn deskundigheid.'

2. Het Reglement voor het College van Toezicht en het College van Beroep van de NVO (het Reglement) is op 1 januari 2018 in werking getreden. Artikel 15 van dit Reglement bepaalt -voor zover hier van belang- het volgende:

'3. Het College van Toezicht is bevoegd de gronden waarop de klacht berust ambtshalve aan te vullen.'

3. De richtlijn Autismespectrumstoornissen uit 2015 van het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid bepaalt onder 3.4.5 (pagina 42) -voor zover hier van belang- het volgende:

'Behalve dat bredere instrumenten voor screening van problematiek gebruikt kunnen worden, is het ook belangrijk dat andere bronnen rond het kind worden geraadpleegd, zoals de opvang, school en ouders (...). Ook het verrichten van observaties in verschillende situaties is van wezenlijk belang. Als brede screeningsinstrumenten kunnen de CBCL, SEV en VISK worden gebruikt. Over geen van deze instrumenten zijn echter uitspraken te doen over de diagnostische accuratesse voor ASS, waardoor voorzichtigheid geboden is in het gebruik ervan bij het screenen op ASS. Als de vermoedens van ASS blijven bestaan, is bovendien altijd een specifiek op ASS gericht screeningsinstrument nodig (...).'

8. De beoordeling van de klacht

Het College overweegt als volgt.

1. Het College wijst er allereerst op dat het bij de tuchtrechtelijke toetsing van professioneel handelen er niet om gaat of dat handelen beter had gekund, maar om het geven van een antwoord op de vraag of de pedagoog bij het beroepsmatig handelen is gebleven binnen de grenzen van een redelijk bekwame beroepsuitoefening, rekening houdend met de stand van de wetenschap ten tijde van het klachtwaardig handelen en met hetgeen toen in de beroepsgroep ter zake als norm of standaard was aanvaard.

2. Klager klaagt erover dat verweerster zich niet heeft gehouden aan de hulpvraag van de ouders. Klager doelt hiermee op het feit dat verweerster een diagnose heeft gesteld in haar rapportage terwijl de ouders alleen maar handvatten wilden voor de begeleiding van hun zoon in de klas en op school. Verweerster verklaart hierover samengevat dat zij in het intakegesprek op 21 februari 2019 tegen de moeder heeft gezegd dat zij -ondanks het verzoek van de ouders- een diagnose zou stellen als zij dit in het belang van het kind achtte.

Het stellen van een diagnose kan in het belang van het kind zijn. Verweerster hoefde daarom vanuit haar professionele deskundigheid geen gehoor te geven aan het verzoek van de ouders om geen diagnose te krijgen. Het is aan de pedagoog om de afweging te maken tussen de wensen van de ouders en het belang van het kind. Verweerster heeft zich voorts ruimschoots aan de hulpvraag van de ouders gehouden door in haar rapportage dertig handelingsgerichte adviezen te geven aan de ouders en de school. Het College acht deze klacht ongegrond.

3.1. Klager klaagt er voorts over dat verweerster niet met een open en brede blik naar de situatie heeft willen kijken. Dit heeft geresulteerd in een eenzijdige rapportage waarin de ouders hun zoon niet herkennen.

Verweerster heeft haar rapportage opgebouwd uit de volgende hoofdstukken: Reden van het onderzoek, Informatie ouders, Informatie school, Onderzoeksvragen en onderzoeksmiddelen, Onderzoeksgegevens en Terugkoppeling onderzoeksvragen.

Het College is van mening dat de rapportage hiermee zorgvuldig en inzichtelijk is opgebouwd. De dertig handelingsgerichte adviezen zijn waardevol voor de ouders.

3.2. In het onderzoek van verweerster signaleert het College echter wel een aantal gebreken.

Allereerst staat vast dat verweerster op basis van haar onderzoek gedrag vaststelt dat correspondeert met de DSM-5 classificatie ASS, maar dat zij geen richtlijnen op het terrein van ASS heeft toegepast om tot die vaststelling te komen. Er zijn echter meerdere richtlijnen op het gebied van ASS voorhanden, zoals de richtlijn "Autismespectrumstoornissen" uit 2015 van het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid. Door na te laten een relevante richtlijn toe te passen, heeft verweerster strijdig gehandeld met artikel 9 derde lid van de Beroepscode 2017. Het vertrouwen op de eigen professionele klinische blik, zoals verweerster verklaarde te hebben gedaan, acht het College in dit verband onvoldoende.

Voorts verschilden de uitkomsten van de gedragsvragenlijsten van de ouders en de school sterk van elkaar. De SRS-2 screeningslijst van de ouders gaf een score 'Normale mate van responsiviteit' en de screeningslijst van de betrokken leerkracht gaf een score 'Ernstige tekortkomingen in de sociale responsiviteit'. De SEV-vragenlijst leidde bij de ouders tot 'geen zorgen over de sociaal-emotionele ontwikkeling' en bij de leerkracht tot een 'sterk verhoogde mate van zorgelijk gedrag' bij klagers zoon. Verweerster had nader onderzoek moeten doen naar deze significante verschillen en deze in haar rapportage moeten verantwoorden. Dit heeft zij niet gedaan.

Voorts kon de TOM-test niet worden afgerond waardoor deze geen onderbouwende rol in de diagnose heeft kunnen spelen.

Ook heeft verweerster klagers zoon alleen in de schoolsituatie onderzocht en niet in de thuissituatie

of bij de vrijetijdsbesteding. Bij diagnostiek op het gebied van ASS hoort echter een inventarisatie van de verschillende omgevings-variabelen die van invloed kunnen zijn op het functioneren van de jeugdige. Hierbij hoort ook de thuissituatie (zie ook de richtlijn “Autismespectrumstoornissen” onder 3.4.5 pagina 42). Verweerster had dus ook op dit punt verdergaand onderzoek moeten verrichten, waarbij zij meer specifiek op ASS gerichte screeningsinstrumenten had moeten inzetten, voordat zij de diagnose ASS stelde.

Hier komt nog bij dat kort voordat het verweerster haar onderzoek startte, sprake was van een crisissituatie op school en handelingsverlegenheid. Het College acht het niet uitgesloten dat dit effect heeft gehad op de observatiegegevens en de testresultaten van klagers zoon.

Resumerend concludeert het College dat het onderzoek van verweerster onzorgvuldig is geweest, dat de rapportage onvoldoende blijkt geeft van een geschikte methode van onderzoek en dat haar onderzoeksbevindingen haar conclusie onvoldoende dragen. Verweerster heeft hier strijdig gehandeld met de artikelen 10 derde lid en 37 eerste lid van de Beroepscode 2017.

3.3. Tot slot is verweerster onvoldoende transparant geweest richting haar opdrachtgever, de ouders, over haar werkwijze en de bevindingen van haar onderzoek. Zo heeft verweerster de ouders gedurende haar onderzoek niet op de hoogte gehouden van haar bevindingen waardoor de diagnose ASS voor hen als een volslagen verrassing kwam. Voorts acht het College het aannemelijk dat verweerster niet met de ouders heeft afgestemd dat zij met de intern begeleider van de school zou praten over de inrichting van haar onderzoek voorafgaand aan de testdagen. Dit had zij gelet op artikel 18 eerste lid van de Beroepscode 2017 wel moeten doen. De bestaande tijdsdruk vanwege de crisissituatie op school, vormt geen rechtvaardiging voor deze omissies.

3.4. Resumerend concludeert het College dat verweersters in haar onderzoek buiten de grenzen is getreden van een redelijk bekwame beroepsuitoefening. Deze klacht is gegrond.

4. Klager klaagt er voorts over dat verweerster in de bespreking van de rapportage met de moeder op 22 maart 2019 heeft gezegd dat het een vergissing zou zijn als de ouders haar diagnose niet met de school zouden delen, hiermee naar alle waarschijnlijkheid doelend op de diagnose ASS. Het College kan niet vaststellen of verweerster dit tegen de moeder heeft gezegd. Als verweerster dit echter heeft gezegd, kan het College dit volgen. Het delen van belangrijke informatie over een kind -zoals een diagnose- met een relevante partij als de school, kan immers helpen bij het begrijpen van het kind en het oplossen van de handelingsverlegenheid. Deze klacht is ongegrond. Het College doet hiermee overigens geen uitspraak over de juistheid van verweersters diagnose.

5. De laatste klacht is dat verweerster zich aan tafel heeft willen zetten in het gesprek tussen de ouders en de school op 25 maart 2019.

Verweerster verklaart hierover dat de leerkracht van klagers zoon na afloop van de onderzoekochtend in februari 2019 had gevraagd of verweerster wilde aansluiten bij het al geplande gesprek met de ouders op 25 maart 2019. Verweerster had dit toegezegd mits de ouders hiervoor toestemming zouden geven. De ouders lieten verweerster echter langs verschillende wegen vanaf 23 maart 2019 weten dat verweerster niet welkom was bij dit gesprek. Verweerster heeft zich vervolgens op zondag 24 maart 2019 afgemeld bij de school.

Het College is van mening dat verweerster met deze handelwijze binnen de grenzen is gebleven van een redelijk bekwame beroepsuitoefening. Verweerster heeft direct gevolg gegeven aan het verzoek van de ouders om niet naar het gesprek te komen zonder hierover verder in discussie te gaan. Deze klacht is ongegrond.

6. Het College is op basis van artikel 15 van het Reglement bevoegd om de gronden waarop de klacht berust ambtshalve aan te vullen. Hiertoe bestaat in dit geval aanleiding. Verweester heeft hier namelijk ook strijdig gehandeld met de artikelen 10 en 27 van de Beroepscode 2017. Volgens artikel 27 van de Beroepscode 2017 moet de pedagoog de professionele relatie afsluiten met een evaluatie waarin de zienswijze van de cliënt of de opdrachtgever aan de orde komt. Gebleken is dat verweester dit niet heeft willen doen ondanks het verzoek van de ouders, gedaan op 31 maart 2019. Verweester wilde, in reactie op dit verzoek, alleen nog een drie-gesprek hebben waarbij ook de school aanwezig was. In dit gesprek wilde zij alleen haar handelingsgerichte adviezen bespreken. Met deze weigering handelde verweester bovendien strijdig met artikel 10 van de Beroepscode 2017. Een pedagoog dient zich volgens dit artikel in te spannen om daadwerkelijk samen te werken met de cliënt en moet in zijn professioneel handelen zorgvuldig zijn jegens een ieder. Hiervan was geen sprake toen verweester alleen onder specifieke voorwaarden nog een gesprek met de ouders wilde voeren. Verweester gaf in de hoorzitting als verklaring voor haar handelwijze dat zij zich vanaf het begin van de samenwerking met de ouders onprettig had gevoeld over hun communicatiestijl en dat zij de keuze om niet in gesprek te gaan niet uit kracht had gemaakt. Het College vindt dit geen rechtvaardiging. Toen verweester zich bij aanvang van de hulpverlening onprettig voelde over het contact, had zij dit direct aan de orde moeten stellen en zich ervan moeten vergewissen of dit wederzijds was. Het had van professioneel handelen getuigd als verweester dit had gedaan. Partijen hadden vervolgens kunnen besluiten of zij de samenwerking al dan niet wilden continueren.

9. Uitspraak

Het voorgaande overwegende komt het College tot de volgende uitspraak.

De klacht is deels gegrond en deels ongegrond.

Het onderzoek van verweester voldeed niet aan de eisen die de Beroepscode 2017 hieraan stelt en verweester heeft de professionele relatie met klager niet op een correcte en zorgvuldige wijze afgesloten. Het College acht dit dusdanig ernstig dat zij het passend acht om verweester een maatregel op te leggen. Aan verweester wordt de maatregel van een berisping opgelegd.

Het College heeft hierbij overwogen dat een waarschuwing een zakelijke terechtwijzing is naar aanleiding van een onjuiste handelwijze terwijl een berisping een meer verwijtende en veroordelende strekking heeft die beter past bij het onderhavige handelen van verweester. Deze maatregel is voor verweester een serieus signaal om haar professioneel handelen in dit opzicht te verbeteren. Het College heeft wel het vertrouwen dat verweester, ondanks haar handelen in deze casus, verantwoord -volgens de professionele standaard van de NVO- haar werk kan blijven uitoefenen.

Aldus gedaan op 2 september 2019 door het College van Toezicht.

de heer mr. T.J. Dorhout Mees, voorzitter

mevrouw mr. J. Siemons, ambtelijk secretaris